

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ВІДХИЛЕНЬ ПОРОГОВИХ ПОКАЗНИКІВ

Ряб'єв А.А., Торкатюк В.І., Ван Чжизян, Євтушенко М.В., Чен Хуайген, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

В процесі функціонування будівельне підприємство повинне не лише бути готовим до змін, але й здатним їх сприйняти та адаптувати. Відсутність цієї властивості може спричинити неадекватну реакцію на деструктивні ситуації, що негативно впливають на окремі складові та на економічний стан підприємства в цілому. Тому питання ефективності управлінської діяльності щодо питань економічно стабільної роботи підприємства останнім часом викликають особливий інтерес у сучасному бізнесовому середовищі.

Дійсно, якщо проаналізувати увесь ланцюжок діяльності сучасного підприємства (від проекту до випуску готової продукції та створення планів на майбутнє), то можна зробити висновок, що кожна наступна ланка не в змозі нормально функціонувати без дієздатності попередньої.

Проблеми у функціонуванні будь-якої із них спричиняє неможливість досягнення визначеної мети діяльності будівельного підприємства. Головною особливістю проблемної ситуації є те, що вона потенційно або реально може спричинити можливість руйнування усієї виробничо-економічної структури підприємства. Тобто бачимо, наскільки важливим є ефективне функціонування кожної складової та якісне вирішення питань, що дозволить підприємству, як суб'єкту управління, ефективно функціонувати та нормально розвиватись.

Сукупність впливів, які визначають характер зміни вектора вхідних станів об'єкту управління, має базові напрямки функціонування, до яких належать алгоритми стабілізації, програмування та відстежування.

Так алгоритм стабілізації передбачає постійності протягом тривалого часу вектора вихідного стану об'єкта управління за даним параметрами.

Програмний алгоритм визначає зміну напрямку вихідного стану об'єкта управління відповідно до наперед визначеного закону, за яким відбувається зміна параметрів системи до бажаних результатів.

Відстежувальний алгоритм роботи об'єкта управління характеризується тим, що необхідні зміни вектора вихідного стану об'єкта наперед невідомі.

Взаємодія підприємства із зовнішнім середовищем характеризується різного роду збурюючими чинниками. Їх сукупність характеризується вектором збурюючих дій на об'єкт управління, що в свою чергу призводить до небезпечного стану підприємства з точки зору його економічної безпеки.

За кордоном достатньо широко застосовується метод управління за відхиленнями, котрий ґрунтується на виявленні й доведенні до відома керівника тільки тієї інформації, що обов'язково вимагає його особистої уваги.

Цей процес потребує постійного спостереження за поточним станом справ у фірмі і зіставленням його з нормативами і встановленими цілями визначення реальних відхилень від наміченого шляху та прийняття необхідних управлінських рішень.

Відхилення від обраних цілей і нормативів можуть зумовлюватися:

- невизначеністю майбутнього і виникненням непередбачуваних ситуацій;
- ігноруванням можливості настання тих чи інших добре відомих подій;
- некомпетентністю, недобросовісністю, злочинною безпечністю виконавців;
- помилками через перевтому, перевантаження працівників;
- зовнішніми причинами;
- необґрунтованістю нормативів та індивідуальних цілей тощо.

Для прийняття ефективних управлінських рішень на основі відхилень від порогових показників варто, на нашу думку, використати автоматизовану систему управління. Основним завданням автоматичного управління в контексті питань економічної безпеки будівельних підприємств, вважаємо, можна рахувати визначення такого алгоритму управління, який забезпечує мінімальне або не перевищення необхідного, відхилення від висхідного стану об'єкту управління, тобто від необхідного значення.

Принцип дії системи автоматичного регулювання полягає в тому, щоб знаходити відхилення регульованих величин, що характеризують роботу об'єкта або протікання процесу від необхідного режиму і при цьому впливати на об'єкт або процес так, щоб усувати ці відхилення. Для вирішення такого завдання використовуються пристрій, що забезпечує формування керуючої дії на об'єкт управління, відповідного алгоритму його роботи.

У систему автоматизованого управління економічною безпекою будівельного підприємства входять наступні основні елементи:

- система заданого (бажаного) стану складових економічної безпеки або її в цілому, необхідна для реалізації алгоритму роботи об'єкта управління, що виражається у формуванні керуючої дії;
- процес вимірювання, розрахунку величин, що забезпечує встановлення стану вимірюваних даних;
- елемент порівняння, який виявляє відхилення керованої величини від її необхідного значення;
- об'єкт управління.

Важливою складовою системи моніторингу є формування банку цільових програм безпечного розвитку. Аналіз за кожною окремою складовою у структурі економічної безпеки будівельного підприємства надасть можливість точно встановити проблемну зону в діяльності підприємства та усунути небезпеку й реалізувати процес управління стратегічними змінами підприємства. За сукупною величиною відхилень від порогових значень індикаторів економічної безпеки стан будівельного

підприємства можна оцінити як: нормальний, допороговий, післяпороговий.

Процес управління економічною безпекою підприємства завершується етапом реалізації. Найважливішими управлінськими функціями та процедурами на даному етапі є організація системи контролю за перебігом виконання розробленої програми перетворень, яка має, по-перше, забезпечувати відстеження та створювати профілактичні заходи щодо безумовної її реалізації, і, по-друге, давати оцінку результатів функціонування сценарію управління економічною безпекою підприємства.